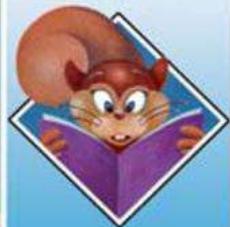
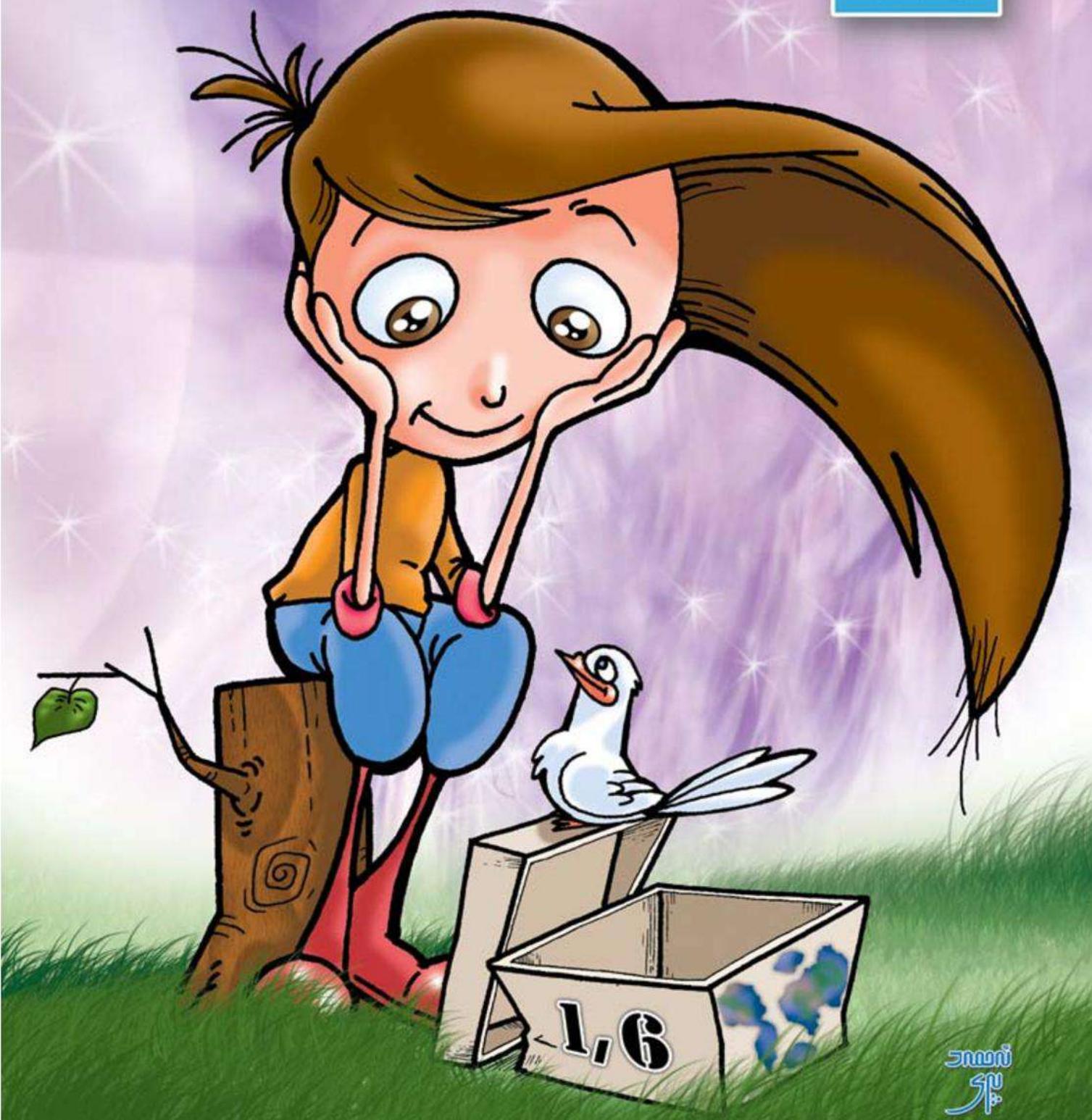

سقور

هژمار (۸۲)
گولان ۲۰۰۶
بها (۵۰۰)

دەزگەھى خانى يى روشنىيلىرى و راگەياندى

دەرھىنداھونەرى
سەtar علی

خودانى ئىمپىارى
فەھيم عبد الله

نىڭاركىش
نەھەمد بېرى

e-mail: ehmedibiri@yahoo.com

سەرنقىسكار
سەلام بالايى

e-mail: balayi.sclam@yahoo.com

كومپىوتەر
محمد ملا حەمىدى

سەرتىپرا ئەقىسىپىن
پەروين عبد العزىز

بەلاقىمەن نىڭەن
ئەقىمىتىكەنە تىزار
ئەنلىق بازىر قانق ئەنلىق
موبىل: ٥٣٤٠٥٣
nezar_doskor@yahoo.com
NIZAR

پىنداجوونا زمانى
محمد عبد الله

تىلەفونا سەرنقىسكارى: ٧٦٠٤٠٢٠ موبایل: ٤٥٩٤٤٦٢

تىلەفونا رېقەبەرىنى: ٧٢٤٠١٩٢

www.eduhok.net/sivore

e_mail: sivore@eduhok.net

بىّنۇقە دانا ھافىنى

بەھار و سالا خواندىنى يى بىّنۇقە دانا ھافىنى دەست پى كەتەقە. ئەم دزانىن كەيىفا قوتابىان گەلەك يىا ب قى ئاخىختنى دەھىت، ب تايىبەت ئەۋىن ھەرددەم نىزى دەكەن و بەلا خۇز دايىك و بابىن خۇ فەناكەن و دېبىزنى ئىللا مە بىبەنە گەريانى! لى وان ھاى ز دايىك و بابىن خۇ نىنە؛ چونكى چىدبىت وان پارە قى نەبن، يان بەلكى مىھقان بۇ بەھىن، يان رەنگە د نەخوش بن، يانزى بەلكى خەممەك يى بۇ چىبۈو و نەقىيائىنە وى خەمى بۇ زارۇكىن خۇ زى چىبىكەن... و دەھان بەلكىن دىتىر. ب وى ھىقىنى كو ئەقەننە لېھر چاڭ بەھىتە وەرگىتن، دى ز وە پىرمى: ئەرەن چەوان دى مفای ز قى بىّنۇقە دانى ودرگەن؟ دى يارىيا و وەرزشى كەن؟ يان دى بىنەنا خۇھەقە كەن؟ يان دى ل پىش بەرnamىن زارۇكان روينى؟ يان دى ب ئەتارى و كومپىوتەرى مژوپىل بن؟ يان زى دى چەنە سەيران و گەريانان؟ ياراست ئەقىن مە گۇتىن ھەمى د بەرغاقلەن، لى ئەم دېبىنин ھەكەر ھەوە بەرnamەكى رېكوبىك و رېكخستىر ھەبىت، دى پىتر مفای ز بىّنۇقە دانا خۇ بىنن. بۇ نەمۇونە:

- هوين دشىنى وان پەرتۈوكان بخويىن ئەۋىن هوين گەلەك حەز زى دەكەن، و ز بەر وانە و ئەزمۇونان هوين نەدگەھەشتن وان بخويىن.
- هوين دشىنى بچەنە خولىن كومپىوتەر، موزىك و وينەكىشانى.
- ھەر چەند ھەفالەك دشىن گۈرۈپەكىن چىكەن و سەرەداندا كارگەھەن ناڭ بازىرى بکەن دا ز نىزىك ب سەر كارى وان هلبن و سودى زى ودرگەن.

ل دويىماھىن بۇ وە داخوازا بىّنۇقە دانە كا خوش و پىر مفای دەكەن.

لىبۈرین

دەزگەھى دال شوينا ھەيقا (نىسان) ھەيقا (گولان) ب شاشى ھاتبۇو نەپىساندىن، ھەرەسان چاپىنەكتىن دەكەل بەھەماندان بناقى ھاوكار نورى ھاتبۇو خوارى ئەو بخو چاپىنەكتىن پەروين عبد العزىز، ئەقچا داخوازا لىبۈرینى ز خواندەقانىن ھېزىدا دەكەن.

ئىكەمىن جار پاره ھاتىھ چىكىرن، كەنگى بۇو؟

نا: مسعود خالد گولى

ئىكەمىن پاره ل جىيەنانى پىر ئ (٧٠٠) سالان بەرى زايىنى ب دەستىن (لىدى) يان ھاتبۇو چىكىرن.. (لىدى) مللەتەكى زەنگىن و بەھىز بۇون و ل ناسيا ناۋەراشت دىيان. وان ئەڭ پاره ئ كەرسەتكى تايىبەت ب نافن (ئلكتروم) چىكىربۇو و (ئلكتروم) ئى تىكىلەكى سرۇشتى يە، كۆ (٧٥٪) زېرە و (٢٥٪) زېقە. ئەڭ پاردىيە وەكى و ھندى فاسۇلىيەكى بۇو و ب پاردىكى فەرمى (رسمى) دەتە نىاسىن.

پاشتى (لىدى) يان، يۇنانىيان ئى چاڭ ل وان كر و ل گەلەك بازىرەن خود يېن مەزن كارگەھىن پارەچىكىرنى ۋەكىرن، و د ماوى سەدسالان دا چىكىرنا پارەكى گەلەك بەربەلاقىر لىھات و ناسيا نافىن و گۈزىرتىن دەرييا ئىچە و سىسىل و ۋېرىيا ئىتالىا ئى ب خودەقە گرت.

لى رۇز بۇ رۇز ئى پارە تەنكىر و بىن بەھاتر لىدەھات: چونكى ئىندى زېر و زېقە ب دەست كارگەھان نەدەكتە. قى بىن بەھايىن ھەتا سەدسالا پازىزى زايىنى ۋەكىشا و ئىقى سەدسالى ھېرقە دىسان پارەكى گەرم و گورى و بەھاداريا خود ۋەگەراندەقە و جوانتر و ب نەخش و نىڭارتىر ھاتە چىكىرن، چونكى ھونەرمەند و ھۆستايىن دەستەھەل و شارەدا بۇ قى كارى ھاتنە دەستنىشانكىرن و ل ئان كارگەھان وەك كارمەندىن بىسپۇر ھاتنە دامەزراندىن.

پاشتى چەرخىن نافىن (قرون وسگى) ھزرەكا نوی ھاتە گۇرى، كول شوينا پارى زېر و زېقى مفا ئ كاغەزى بەھىتە وەرگەتن، لەوا گەلەك زېرنگەر و بازىرگانان دەست ب چىكىرنا دراھىن كاغەزى كىرن. و ۋېھرکو ئەڭ دراھە ب ساناهىتىر دەتە ۋەگەھاستن، لە زۇي بانك ھاتنە دامەزراندىن و ھەمى وەلاتىن جىيەنانى ئەڭ دراھە ب كار ئىنان.

هەمی پىكىش

وەرگىران ژ فارس: مەباباد رەممەزان سەرىزىمى

نېيىسىن: كليلە و دمنە

كوتر ئازاد و شاد ل ئەسمانى دفرىن و ژ ئازادىيا خۇ د ناڭ
ئەسمانى شىن دا خۇشى و له زىزەت دېرن، پشتى دەمەكى
بۇ بىننەدانى دادانە سەر تاكەكى دارەكى. ل بن دارى
گەلەك دندكىن گەنمى لى بۇون. چاقنى ئىك ژ كوتaran ب
گەنمى كەفت. ئارام پەرينى خۇ فەكىن و ب ئىك زەرۈك
خۇ گەهاندە بن دارى، چەند دندك خوارن. گەنم يىن
خوش و نوى بۇو. گازى هەۋالىن خۇ كر دائەو ژى هندەك
ژ وى گەنمى نوى و خوش بخۇن.

كوتر هاتنە خوار و دادانە سەر گەنمى و مژوپلى خوارنى
بۇون. دەملى تىز بۇون ئىك ژ وان خۇ بەرھەف كر دا
بفرىت، لى نەشىا، ھەست پىكىر كو دەزىيەك ب پى وى قە
ھاتىيە گىريدىان. كوترىن دى ژى وەكى وي، دەمما دەقىان
بەرن، ئەوان ژى ھەست ب قى نەشىيانى كر.
بەلى ھەمى كەتبۇونە دافنى و نىچىرەقان ژى د رى دا
روينشتىبۇو.

نىچىرەقانى گوه ل دەنگى پرپرا كوتaran بۇو، ب كەيف و
خوشى بەرھەف دافنى كرە غار. كوتaran بلهز پەرينى خۇ
لىكىدان و ھەر ئىك ژ وان بۇ ئازادىكىدا خۇ بىزەك. ژ
نىشكەكىقە كۈزىيەكى دافنى ژئەردى بلند بۇولى كۈزىيى دى
يىن دافنى ھەر ما ل ئەردى.

كوترەكا زانا و ھشىيار، كو نافى وى (توقى) بۇو، گۇت:
ھەۋالىن من! پىيدىقى بۇو مە هزر كربا كانى ج كەسەكى
ئەف گەنمى نوى و خوش كرييە بن قى دارى؟ و ئەگەر مە
پىچەكى هزرا خۇ كربا ئەم نەدكەفتىنە دافا نىچىرەقانى.
نوكە ژى ئەگەر ئەم پىچەكى هزرا خۇ بکەين و ببىنە ئىك

دهست و ئېك برييار، دى شىين خۇزۇنى گرفتارىي رزگار كەين. نوکە پىچەكى بىنهنا خۇفەدەن و بى برييارا من هەمى پىكىقە بىفرن.

نىچيرقان بەرددوام بەردەق دارى دكىرە غار، دگەل هندى (تۇقى) يى بريارا فريينى دا و هەمى كوتaran پىكىقە پەرين خۇلىكdan و داۋەرەن بىلند كر و بەردەق سمانى فريين.

نىچيرقانى بۇ خۇگۇت: ئەق كوتە دى هەر دويماھىن واستىين و دادەنەقە ئەردى، يَا باش ئەوه ب دويقرا بچم.

لى كوتە بەمى ھىز و شىيانىن خۇدەرىن تاكۇز بەر چاھىن نىچيرقانى دويير كەفتىن. پشتى دەمەكى بۇ بىنهنەقە دانى دادانەقە ب رە جۇيەكە ئاشى. كونا مشكەكى ل بەر لىپا جۇيى بwoo. (تۇقى) هەر زەقەن داھەقلا وي مشكى بwoo، و ئەو ب ناھى (زىرەك) گازى دكىر. مشك د كونا خۇغە يى نىقسى بwoo، ب دەنگى پرپرا كوتaran زەخەو ھشىyar بwoo. زەكona خۇ دەركەفت، دەمنى چاھىن وي ب (تۇقى) يى و ھەۋالىن وي كەفتىن، ئېكسەر ب نك وان قە چوو و ب دداندا كەفتە بەر داۋا و بزاڭكىر (تۇقى) يى رزگار بکەت، لى (تۇقى) يى گۇت: ھەۋالى منى خۇشتىنى، ل دەسپىكى داۋىن پىن ھەۋالىن من بقەتىنە و پاشى يىن من، ئەز حەز دەم سەرەتا ھەۋالىن خۇ ئازاد ببىئىم.

(زىرەك) ئى بلەز داۋ دانە بەر دداندا و قەتاندىن. كوتە ئازاد بۈون و ھەميان پىكىقە سوپاسيا مشكى كرن. و ئاقەكا تەزىقە خوارن و دىسان ئازاد و شاد بەردەق سەمانى فريينەقە.

دەمنى كوتaran خۇ ئازاد دىتىن، ھەميان پىكىقە سۆز دانە ھەقدو، كو ججاران قىشاشىن دووبارە نەكەنەقە، داتتووشى ج گرفتىن دى نەبن و نەكەقەنە داۋىن نىچيرقانان.

قى جىسى بنىاسە

بامەرنى

بىند محمد مەممەد

وەكى د ژىددىرىن دىرۋىكى و جۇڭراپى دا ھاتى، كوردىستان لاندكا شارستانىيەتا بۇويە و بەلگە ڦى ل سەر قى گۆتنى، هەبۈونا جەھىن كەڤنار و شوينوارىن خودان بەھايەكى گران و زەنگىن بۇويە. ئېيك ڦاقان جەھىن كو ڦى دېيىز گەلەك شوينوار و بەلگە ھەنە كو جەھەكى دىرىينە، ئەو ڦى بامەرنى يە. بامەرنى ل سالا ١٩٩٩ ئى بىريار ھاتە دان كوبىيەتە ناحىيە. سروشتى بامەرنى، پر داروبارە و وەك دارستانە كا خورستى يە و چەم و کانى و ژىددىرىن ئاڤلى ھەنە، ئەقناھىيە كوب سەر قەزا ئامىدىن قەيىه، دكەقىيە دانگا چىايى مەتىينى و (٦٠) كيلومەتران ڦ سەنتەرى پارىزگەها دەھۆك دوورە و ب (٤٠) كيلومەتران ڦ سەنتەرى قەزا ئامىدىن و ب (١٢) كيلومەتران ڦ سەنتەرى ناحىا سەرسىنکى دوورە، و ب (١٢٣٦)

مهتران بلندتره ژ روین دهريايين.

ل بامهرنى گلهك شينوار هنه، وەکو
نهئوسك، کو بەرهكى مەزنه و
بەدەست هاتىه كولان و جەن پىنج
تەختاد ناقدا هەيە) هەروەسا (قەسرا
كافرى، کو شينواردكە ل دەزگەها
شينواران ل مووسل هاتىه توماركرن)
ھەروەسا (دىرا چىنى، شەفتا مام
ھەۋندى، گىرى كەندالى و....ھتد).

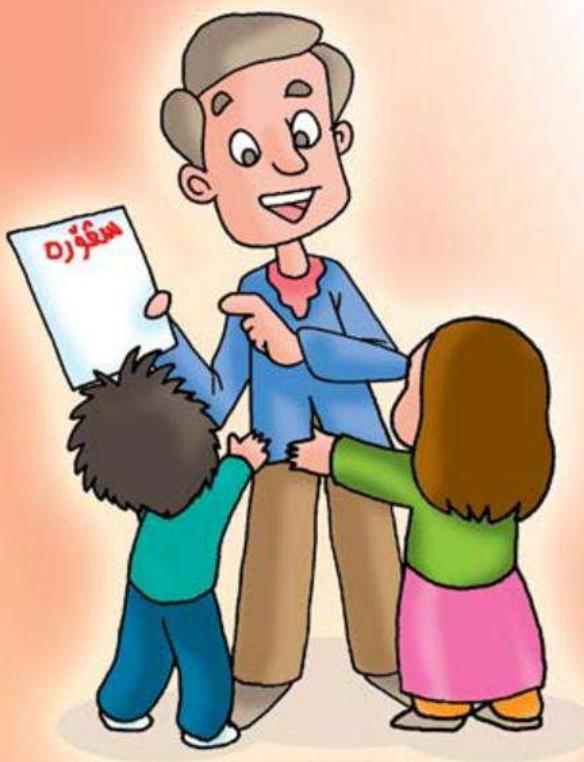
ل بامهرنى فيرگەھين ئايىنى
ھەبووينە و گلهك كەسان ژ گوندىن
دەردۈرەن وى قەستا وىدەرى دىكىن ژ
بو خواندىنى، ھوسا مەرۇقىن زانا و
رەوشەنبىر و ھوزانغان ژى زى
رابووينە و ل سالا ۱۲۶۳ مىشەختى شىخ
مەھمەد نەقشبەندى و ب ھارىكاريا
خەلكى تەكىا نەقشبەندى ل بامهرنى
ئافا كر و تىيە رىبازا نەقشبەندى و
وانەيىن دىنى دهاتنە گۆتن و ل سالا
1922 خواندىگەھەكا سەرتايىلى
ھاتبۇو فەكتىن، ئەفە ژى تىن ديرۇك
دىرىينا بازىرى دىيار دكەت.

زىدەر:

برتوكا (ئەفەيە بامهرنى) يا مصگىنى نورى بامهرنى - ۲۰۰۴ - چاپخانا (زانى) - دەھوك.

باغچه سقوره

گەلی زاروکان وەرن
دەنی باغچەی دا بگەرن
ل ھاویر ریحان و گولن
ھوین تەۋڑىرا بولبولن
ھېقىيا تىدا قەزىن
چاقان ل ژىنى ھەلىن
باگچەكى پر رەنگىنە
پر رۇناھى و ئەقىنە
جوان گول تىدا ھەنە
ئەو دىيارى بۇ وەنە
د پر بەھا و بىيەن خۇشىن
بىيەنکەن و بىنۇشىن
خودىكىن بۇ ژيانى
ھەمى رەنگىن ۋىيانى
دا خۇشىا پى بىيىن
كوردىستانى بئەقىنە.

مامۆستا

مامۆستا ئەی چرایىن ژىن
ئەی فىيركەرى زانىنى
ئەی شەملا گەش و ھەل
ئەی خەباتكەرى ھەروھەر
تە ژيان ل مە رۇن كر
تە پاشەرۇز ل مە گەش كر
ئەی ھاندەرى قوتابى
توى گەميا پر زانست و زانىن
گەر تو نەبى ئەی مامۆستا
دى بىن خەون و بىن ھېقى بىن
د ژيانى دا وەك شەققا تارى بىن
توى بۇ مە برا ئەی مامۆستا
دەست ب دەستى تە و خامەى
دى بلند راكەين ئالا كوردا
دى بلند راكەين ئالا كوردا.

رزگار صدىق محمد

چیچه‌لوكى دفن بلند

وهر گيران ب دهستكاريقه ز عمه‌هبي: ئاواز دھوکى

چيچه‌لوكى دفن بلند هه ببو و بچويكى دهيكى خو ببو، بهلا خۇز خويشك و برايىن خۇ فەنه دكرو نەدشىاد مال فە بمىنىت. هەر گاف دهيكى وي دگۇتنى كورى من ب تىنى ئە مال نەدەركەفە دى گياندار و بالندىن مەزن ھېرىشى كەنە تە. چيچه‌لوكى ئاخفتنا دايىكا خوه پشت گوھ ھافىت و ئە مال دەركەت و گۇت راستە ئەز يىن بچويك و لاوازم، لى دى زىرەكىيا خوه بۇ دهيكى خوه ديار كەم.

چيچه‌لوكى وەردەكەكا مەزن د رىكا خوه دا دىت، بەرامبەر وي راوهستا، وەردەكى ستويىن خو خار كر و گۇتنى: كاك.. كاك.. چيچه‌لوكى گۇت ئەز ناترسم.. و ب رىكا خو چو.. سەيەك دىت و بەرامبەر ويئى راوهستا، سەى سەرە خو نىزىكى چيچه‌لوكى كر و ب دەنگەكى بلند رەوى: عەو.. عەو.. چيچه‌لوكى بەرى خۇ دايىن و گۇتنى ئەز ناترسم. چيچه‌لوك ب رىكا خو چو، كەرەك دىت و گۇتنى راوسىتە تو ئە سەى مەزنلىرى، لى ئەز هەر ناترسم، كەر زرى و گۇتنى: ها.. ها.. !! و چيچه‌لوك هېيلا و چو.

چيچه‌لوكى حىشىرەك دىت و ب دەنگەكى بلند گازى كرى.. ئەى حىشىر تۈز وەردەكى و سەى و كەرى مەزنلىرى، لى ئەز ئە ناترسم.

كەيفا چيچه‌لوكى ب زىرەكىيا وي گەلهكەت و گۇت: هەمى بالندە و گياندارىن من دىتىن ئەز نەئىشاندەم.

چيچه‌لوك ب رىكا خو چو، ئىينا خانىيەكى مىشىت ھنگەقىنى دىت و ب ھىمنى چو ژور و ئە نشىكەكى فە بىقەكە كا نە خودوش هاتە گوها. مىشەكە ھنگەقىنى يا بچويك ھېرىش كرى و پېقە دا، چيچه‌لوك رەقى و كەر غار ھەتكەو گەھاشتىيە مال و بلمز دەرگەھ ل پشت خوه دائىخىست.

دهيكى وي گۇتنى وە ديارە گيانە وەرين مەزن تو يىن ترساندى كورى من!

چيچه‌لوكى گۇت: نە خىر.. من خول بەر سىنگەن هەمى گيانە وەر و بالندىن مەزن گرت.
ب تىنى مىشا ھنگەقىنى يا بچويك هېيلا ئەز خۇ
بنىاسم و دفن بلندىا خو بەھيلم و قەدرى خو
بزامن و گوھن خو بددەمە دەيىكا خود.

سەرەدان

باخچی دهۆك ین زاروکان

راپورت: پەروین عبدالعزیز

ھەفلان..

سەرەدان مە ياخچى دهۆك يە زاروکانە، كۆ هەۋالىن مە زاروک ل باخچا
فيئى يارىيان و رەوشتىن پاك و ھندەك پىيازانىنىن دەستپېيىكى بن ل دويىش ئىي خۇ، باخچى
دهۆك ل تاخىن گرى باسى ب كەفتىرىن باخچە ل پارىزگەھا دەھوكى كۆل سالا ١٩٧٢ ئى بو جارا
ئىكىنلىك دانان و ئاقاھىن وى و ناھىن وى تا نوکە مايە و بەردەواام زاروک ئى دەر دەچن. د
ئەڭ سالە دا (٢٠٠٥-٢٠٠٦) ئى (٥٠٠) زاروک لى فيئر دىن و باخچە ژ (٦) ژۇران پىك دەھىت، ناھىن
ژۇرىن وان ئى (ھەلال، سىيسن، بشكۈز، نىرگۈز، بىتانوک، پەلاتىن).

سەقۇرە ھەزمار (٨٣)

ناماد مهgid

پهربان شیرزاد

ژمارا ماموستایان (۵۲) نه و ژمارا چاقدیران (۳۳) نه. (شکریه حسن علی) ریقہ به را با خچی دهوک دبیزیت:

دهمن زاروک ژ باخچه دچنه قوتا بخانان زور د زیره کن و هه می سالان ده رجو و بیین ئیکن ده ردکه قن و قوتا بخانین وان ئەف چهنده بۇ مه دیار کریه، ب راستی ئەم دبینین زاروکین مه گەله ک د کەی فخوشن و ب بزاو و پر باودرن ب شیانین خو، کو ئەفه ژی ئارمانجا مەیه.

ل باخچه بیی هه می بیر دوهریین نه ته و بیی و هه رو و سا بیین گریدایی ب مافین زاروکان فه دھینه سا خکرن و زاروک گەله ک چالاکیان نه نجام ددهن و ل دوماهیا سالی ئە و زاروکین ژی وان (۵) سالی جل و بەرگین ده رجو و نی دکەنە بەر خو و ئاهه نگان دگیرن و باودر ناما خو و در دگرن و هو سا بیی بەر هەفه سالا پاشتر بیی عیجزی و گری بچیته قوتا بخانی؛ چونکی بیی فیئر بوبو و قوتا بخانی ژی ب جەھە کن خودش و شرین دبینیت. زاروک (پهربان شیرزاد) دبیزیت: باخچی مه گەله ک بیی خوشە و ئەز ياریان لى دکەم و من دفیت ببمە ماموستا.

هه رو و سا زاروک (ناماد مهgid) دبیزیت: من گەله ک هە فال ل باخچە دی هە نە و دهمن ئەز مەزن دبم من دفیت ببمە نۆزدار دا زاروکان چاره بکەم.

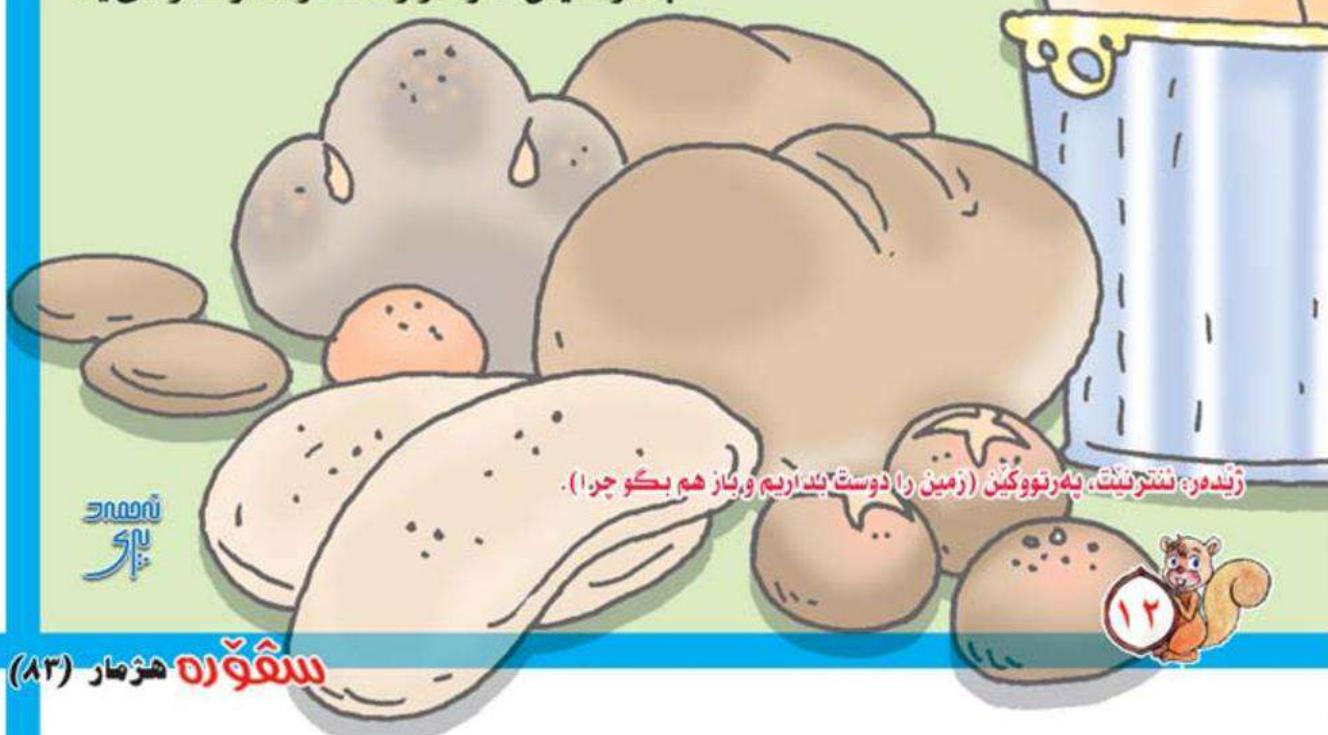
بۇچى (نان) خوارنەكىرىنگ و سەرەكىيە؟

نا: بابىن سىزازى

ل سەرەمەنин كەقىن دىگۈتن: نان ھېقىنىنى ژيانى يە.
بەلى زارۇكىن دەلال.. (نان) ب شىوازىن خۇ يىن جۇراوجۇرفە،
خوارنەكى رۇزانە ياخەمى جىهانىانە.. ول پرانىا وەلاتان خەلک
(%) ٥٠ ژەنزا كۆ وى پىيوىستى پىنەتىن چەنلىكىنە، لە خەلکى وى كىنمتىر ژەلەتەكى وەلىتىن دى نانى ب كار دئىين، كۆ رىزەپا ناقىنجى ياخانى ب تىن (١٤%) نە.
زارۇكىن خۇشتىنى.. گەلەك ئاھىن خوارنى يىن ب مەدا ناف نانى داھەنە، وەكى: (پرۇتوئىن -
فيتامىن ب - ١ فيتامىن - ٢ پروفيتامىن - ئاسن - كالسيوم و.....هەت).

ھەرەكى مە گۇتى ژېر زىدە ب كارىئىانا نانى، ھندەك وەلاتان ب تايىبەتى ئەمرىكا بىريارەكى
بېقىت نەقىيت دايە، كۆ كەرسەتىن بەھىزكەر (مقوى) بىكەنە د ناف ھەقىرى نانى دا،
داكۆ بېيتە ئەگەر ئەھىلانا كىيماسىيەن كۆ ژەدھۇراكىن دگەھەنە
مروفۇسى؛ چونكى ل قان وەلاتان مروفۇسىن ھەزار دەمشەنە و پىن چىنبايىت
خوارنىن بەھىز بخۇن، و داكۆ ئەھەزەزارە ژەلەي لەشى فە نەھلەوشىيەن
و خۇل سەر پىن خۇ بىگىن و زاخا كاركىن د زەقەكىن وان دا
بىمەنیت و د ئەنچام دانە بىنە سەربار بۇ وەلاتىن خۇ، ئەمرىكا ئەھەز بىريارە
دا، ژېر كۆ ھەگەر ھەزارى پىن چىن نەبىت چو تىشەكى بۇ خۇ بىكريت
ژى، دى ھەر پىن چىبىت (نان) ئى بىكريت، چونكى نان نە ل ئەمرىكا،
بەلكو ل ھەمى جىهانى ئەرزانتىرىن خوارنە. ياخەزىيە بىزىن، كۆ ئەھەز
بىريارا ئەمرىكا بۇ گەلەك وەلاتىن جىهانى بۇويە جەن چاقلىكىنە و وان
ژى كىرييە پەيرەوەكى خۇ گەرنگ و لەۋىض دەچن.
پا مە زانى: نان خوارنەكى بەھىز و ئەرزان و مشەيە و ھەمى كەس
ب كار دئىين، لە خوارنەك گەرنگ و سەرەكىيە.

خو ۋەشار تنا رىقىيەكى

وەرگىران ۋەنگلىزى: عزەت يوسف

جارەكى رويفىيەكى ج كونج و فەشارگەه نەدىيتەن خۇ لېبىدەت و فەشىرت، چنكى هندەك تازىيا دابۇو بىدېف و ھاھا دا گىرن. ل داوىيىن دارۋانەك دىت ل بەر دەرى مالا خۇ دار قەد دىكىن.

رويفىيىن بىزدىيى دكىي و گۇتە دارۋانى:

- بەختى تەمە من فەشىرە، تازىين ل دويىف من دھىن و دى من نىيچىر كەن.

دارۋانى تبلا خۇ درىز كەن كولكى و گۇت:

- ھەرە د قىيرەقە و نەترسە، سۆز بىت ئەز تە نىشا وان نەددەم.

رويفىيىن بەلەنگاز خۇل پاشالا كولكى دا و خۇ فەشارت. دەملىدەست تازى گەھشتنە وېرىي و پرسىيارا دارۋانى كىرن كاچ رويفىي پىش چاقانە كەتىيە. دارۋانى ئەسوزا داي ھاتە بىرىي و ل پىشىنى نەفياسۇزا خۇ بشكىنىت، ئىينا گۇت: نەخىر.

پاشى دارۋانى قىيا تىشىك ب دەست بىكمىت و بەھىتە خەلات كىن ژ لاين تازى ياقە، ئىينا ھىدى و بن دەنگى فە تبلا خۇ درىز كەن كولكى.

ھەر چەوا بت تازىيا ج ژ ئىشارەتا دارۋانى نەزانى و تىنەگەھشىتەن. دەمنى تازى چۈوپىن و ژ وېرىي بەرىقە بۈوپىن،

رويفىي خۇ ژ فەشارگەها خۇ ھافىت و قوت قوتا دلى وى بۇوو و خۇ خىساند و چۇو، بىكۈ ئاخفتەنە كا ب تىنى ژى ژ دەھى دەركەھقىت.

دارۋانى ل دويىف كەن گازى و گۇت:

- تو ھەفالەكى بەرژەوەند پەرىنسى، گۈنەھبارى. دەچى و ھەتا نابىزى سوپاس ژى بۇ وى ھارىكاريما من.

رىقىي گۇت:

- ئەز دا سوپاسىيا تە كەم ھەكە تو يىن وەقادار باي ب تبلا خۇ ھەر وەكى تو يىن وەقادار ب ئەزمانى خۇ.

١١

خەونا مريشكى

سناريو: جاهيدا بيرى

پشتى چەند
سالان
مريشكەكا سۇر
ھېكەك كر و
کورك بۇو

مريشكىن دى كەيفخوش بۇون، كومريشكى سۇر ياكورك بۇوى

زۇر سوپاس، ئەز دى چاۋەرلى مىنم دا
چىچەلۇكا من ژھېكى دەركەقىت

چهند روزین
دریز هاتن و
چوون.
شهقه کنی
مریشکنی
خهونه ک دیت،
کو کویز که ک بینی
هیکا وی دبهت.
مریشکنی خو
هافیته سهر
سهری.

ئای ههواره من هیکا
خوشکاند

مریشک ژ خهونی
هشیار بوبو و دیت،
کو هیکا وی یا
شکهستی

چیچه لوكا من یا ژ
هینکن ددرکه فتی

ژ نشکه کیفه ل
بن پهربی وی
دهنگه ک هات

چی چی چی ...

په رمیچکا به فری

خالد سالم

ل زفستانه کاسار، په رمیچکین به فری ب گریقه دبارین و دهاته خوار به رهف نه ردی، چافن کانیکن فن کدت، گوتني:

نه وج گری يه په رمیچکن

دهمن تهیه و لهیزیکن

په رمیچکا گوتني:

نه م رهند رهشین ب تهنيکن

خولی پن و در ب ههشیکن

کانیکن گوتني: کن نه فه هینایه سه ری ههود؟

په رمیچکا گوتني: روزهکن نه م نافه کا پاقز و زهلال بووین، مه یاري دگهلم باي دکرن، نه م کرينه ههلم و به رهه ججهه کنی

بلند و سار برین. مه دفیا ببینه به فر و کراسه کن سپی بکهینه به ر خو، لی تو دبینی ج هاته سه ری مه و نه م دج

کراسی پیچاین؟

گوتني: به شوی و به لوى.

کانیکن گوتني: چهوان؟

په رمیچکا گوتني: به شوی و به لوى ناگر به ردانه تایران و دویکيلا وان بلند بوو و هاته وی جهی نه م لی و نه م هه می کرینه تهني و ب وی رهندگ رهش نه م خه ملاندین.

دونیا بوو و هرزی هافینن، روزهکن به شو و به لوى چوونه چوی، یاري کرن و تیهنه بوون، به شوی گوت: نه ز گله لک تیهنه بووم.

به لوى گوت: نه زی تیهنه بووم، ودره نه ز کانیکه کا نافه دکه قم.

پیکه جوون تا گه هشتینه سمر کانیکن، چوونه هندافي نافه دهستین خو هلدان و کرنه د نافه نافه دا، نافه ل کره ههوار:

ـ به شو.. به لوى.. نافه نه فه خون!

ـ همدو ترسیان و گوتني: بیو؟

ـ گوت: نه ز یا پیس بوویم، نه ز یا ب تهنيمه.

گوتني: نه.. تو نه یا پیسی، نه یا ب تهني..

تو نافه کا زهلال

بر جوان و ده لال

ز کانی و جوم و جه لال

ز که فیین به فرا سالای

نافه گوت:

نهز نافه کا زهلال

بر جوان و ده لال

ز کانی و جوم و جه لال

لی بؤ دلا ب نازارم

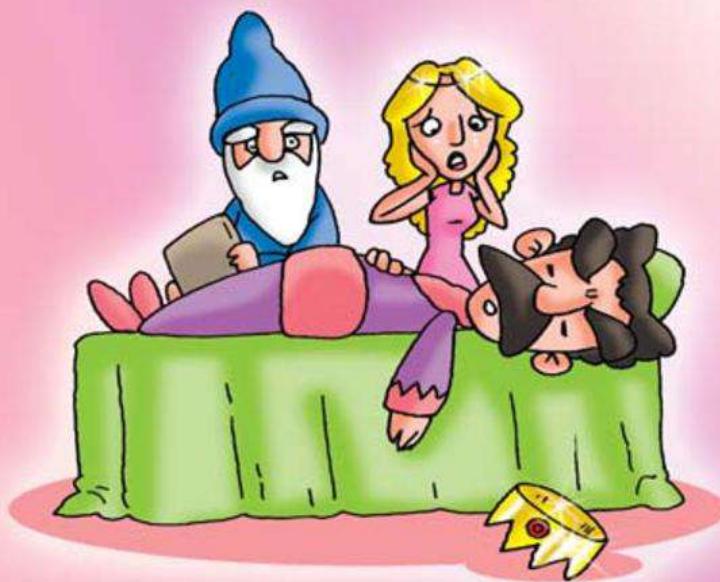
بهشو و بهلو ب نافن کمنین، و گوتون: نهم ج تهنيئ د نافته دا نابينين.
 نافن گوت: بهل.. نه و دويكيل و تهنوی يه يا ههوه ب ناگرى كري!
 بهشوي و بهلوی ترانه ب نافن كرن و نافه خوارن...
 گهشتنه مال نيش و زان كمته حهفكا وان، كوخين، زانين نه و نافنه يا پاقز بwoo، پشتى چووينه دختوري و چينبووين،
 چوونه سه رانين و داخوازا لينوريني زى كرن، رانين گوتون:
 ... بهشوي
 ناگرى نه كه گمشو
 كادي يا پيسه رهشو
 دا پن نه تيشيتن لهشو
 ... بهلو..
 ناگرى نه كه بهلو
 دويكيللا پيسه كه بهلو
 دا نه بى يه رهنگ قهلو
 پيکهه گوتون:
 ناگرى ناكهين گمشو
 ناگرى ناكهين بهلو
 لي نه بيزى بهشو
 قهت نه بيزه بهلو
 بيزه بهش، بيزه بهل
 گوتون بهش، گوتون بهل
 بwoo بلق بلقا نافا رانين، بايهك هات و ل نافا رانين دا، دگمهل باي لميزى و چوو نه و جهين بلند و سار و ل زفستانى
 پهريميچكين سبي بارين.

پاره‌مین زاروکان

پاشایی زوردار

شرين محمد سالم

روزه‌كى ژ روزا پاشایه‌كى زوردار ههبوو، ئهوى گەلهك زولم ل گوندى و هەزاران دكر، زەلامىن وان دىگرن و دئىشاندن و كارىن ب زەممەت پى ددانە كرن.

روزه‌كى ئەف پاشایه نەخوش دبىت و زىرەھانىن خۇ دەنيرىتە بدويىش نۇزداران را دا چارەسەرييا وي بىكەن.

نۇزدار هاتن و پاشا د تەنگافىيە كا دزوار دا ديتىن، لە دەست دانە ئامىرىن خۇ يىن نۇزدارىيەن و هەر زوى گۇتنى:

- پاشا يىن خۇسبىت، بىزه كا ج ب سەرى تە هاتىيە و كىرا تە دئىشىت دا ئەم دەرمانى ئىشاتە بىدەينە تە؟!

پاشاي گوت: - تايىن گران، ئىلك لدوايىش ئىلک يىن دەھىئىنە من و ناهىيلن ئەز سەرى خۇ هللينم.. پىيىن من ژى يىين سار و بىن هېيز بىووين و ئەز پى دەھسىيەم كۆ هيىدى هيىدى ھەمى لەشى من يىن دەھزىت.

نۇزداران هندى كر و نەكىر نەشيان چارەسەرييا ئىشاتە قەبىين، چونكى مرنى خوه تى ئالاندبوو و پشتى دەمەكى كىيم، پاشا مر.

ھەرچەندە نىزىكىن پاشاي خەمگىن و دلگران بىوون ب مىندا پاشاي، لى ئەف مىنە گەلهك ب دلى وان هەزار و بەلنگازان بىوو يىن ئازار ژ دەستىن پاشاي دىتىن، و پشتى مىندا وي، خەلك ب خۇشى و سەرفەرازى زىيان.

پشیکا من

روزین به هزاد
پولا شمشن سه ره تایی
قوتابخانا رهوان / زاده

پشیکا من خشکوکه
پشیکه کار دش و سپی یه
من گازی کری پشی و دره
دکه ته غار دبیزیت میه و
پشیکا من په هله وانه
دفن پتات و گله ک جوانه
سمبیل دریز و خشکوکه
گله ک زیره ک و جوانه.

وەلاتى مە

ھېوش كەمال رېکانى . شىلا دزىن

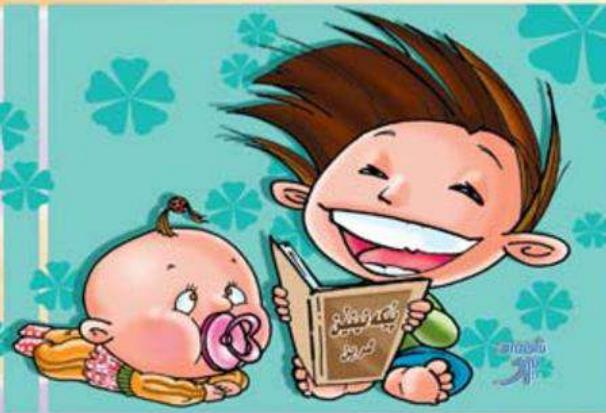
كوردستان وەلاتى مە
ئەم تەۋددى تە پارىزىن
كوردى يە زمانى مە
دى خويىنин و نفيسيين

ھەم ب زەندا ھەم ب باسقا
دى پارىزىن وارى تە
ھەم ب تەھنگ ھەم ب خامەى
دى بلند كەين ئالا تە

دکەين خەبات بۇ دەولەتى
دا بەلاق بىت نافى تە
ئەم ھەمى دى بىنە پالە
دا ئافا كەين ئاخا تە.

سکه نین

ژنکه کی بچویکه ک بوو، نینا مال. کوری
وی ین دی ما و بهری خو دا بچویکی و
گوت: دادی.. ب خودی ۋانا حىلە يال تە
کرى!

دایكى گوت: بۇچى؟
کورکى گوت: چونكى بچویکه کى بى ددان
يىن دايىه تە!!

روزھات

مامؤستای گۇته قوتابى: روېشى ھىكا
دكەت يان تىشكى دئىينىت؟
قوتابى گوت: ب خودى مامؤستا،
روېشى يىن فيلىبازە، ئەز ھەمى ھىزرا زى
دكەم.

دەيکا نازەلىنىڭ

زاروکین به مردمهند

یسرا مدهمد رده مهندزان

زاروکا شهش سالی دفیت بیته نیگارکیش

به رهنه فکر کن: پهروین عبد العزیز

مروفی د همه می قوناغین زین خو دا ثارهزویین جودا همه نه و ئەف ئارهزوویه روز بۇ روزی مەزنتر لى دھین. میھانا كوفارا سقوره، زاروک (یسرى مەد رەمەزان) د، كول بۇلا ئیکى سەرتايى يە و ھئمارەك زۇرا وينا همه نه و گەلەك حمز ز گوفارا سقوره دكەت و قىيا بیته میھان ل گوفارا مە.

* تە كەنگى وينه بۇ جارا ئېكىن چىكىرىنه؟

- دەمنى زىنى من (٤) سال من وينه چىكىرىنه و دايىك و باپىن من هارىكاريا من دكەن و بۇ من رەنگان و تشتىن پېيدۇيى دكىن و ھەتا نوکە ئەز رۆزانە (٢) وينا چىدەم.

* تو حمز ز كېز وينا دكەى؟

- بەھرا پەر يىن فلم كارتونا و يىن سروشتى و ئەز حمز دكەم وينا لېھر ديمەنا چى بکەم.

* تو حمز ز كېز رەنگىدا دكەى؟ بۇچى؟

- حمز ز رەنگىن (پىقاۋىزى و سوور)؛ جونكى دجوانن.

* تو ز بلى وينا ج تشتىن دى چىدەم؟

ئەز هارىكاريا دەيكى خۇ دكەم و مائى پاۋىز دكەم و ئەز گەلەك حمز ز شويشتنا ئامانا دكەم.

* تە چەند خويشك و براھەنە؟

- ب تىنى برايەك ز من بچويكتەرە و ئەز حمز ناكەم من خويشك ھەبن دا ماين خۇ د تشتىن من نەكەت و وينه و رەنگىن من خراب نەكەت.

* تە دفیت ل باشەر رۈزى بىبىه ج؟

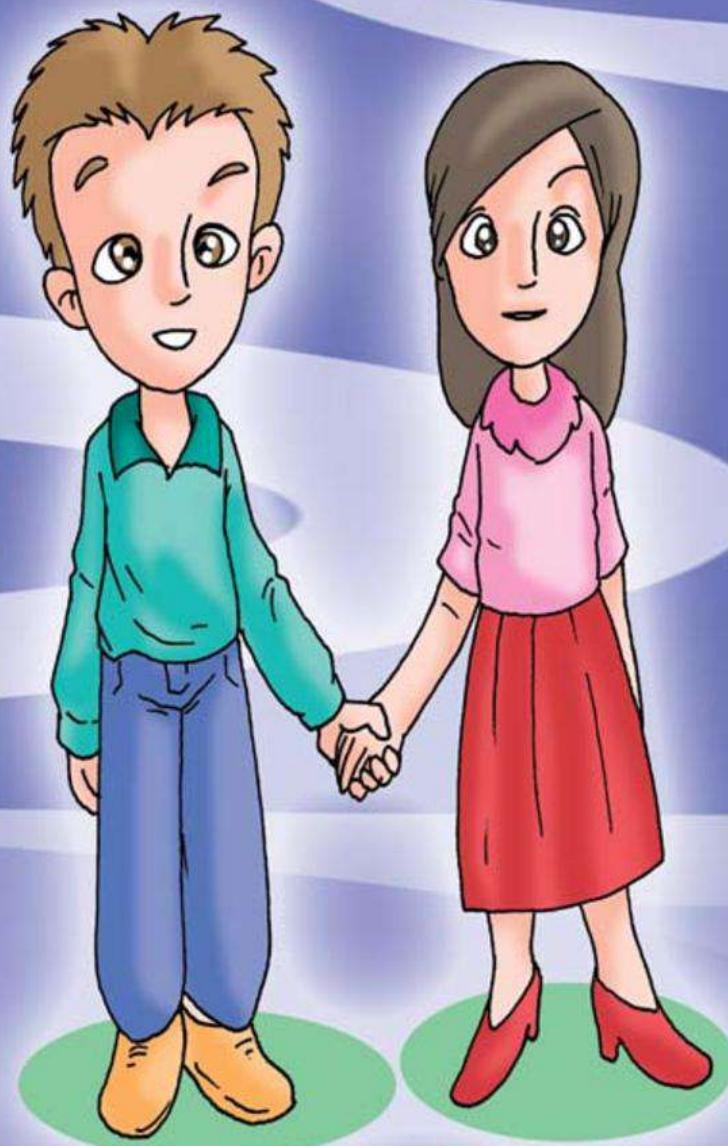
- من دفیت ببىمە نیگارکىش و گەلەك پىشانگەھان فەكەم.

ئەم زى ب نافى خىزانى كوفارا سقوره دەستخوشىن ل (یسرى) يىن دكەين، كو د زىنى خو يىن (٦) سالى دا ئەف شىيان د زىرەكىيە ھەبىت، ھەر سەركەفتى بى و كوفارا سقوره ل ھىقىيا پىشكدارىيىن تەيە.

ماقی زاروکی

سەیران ئەحمدەد رەشید

ئەز زاروکم، خودان ماقام
ئەی دەی بابىین من
باش گوه بدەن من
من نەقوتن ب دەستىن خۇ
دا پىش بىھقىم ل زىيانا خۇ
گوه بدەن ئاخفتتىن من
باش هەرن ل دويىش ھزرىن
من
ئەی خەلکى جىهانى
من نەبەن بەرەف نەمانى
مافيىن من بپارىزىن
دا روندىكىن من نەرىزىن
نەكەن بەر من بەس جل و
بەرگ
بەلى زائينى بۇ من بىكەن
چەك
ئەز زاروکم، خودان ماقام

کاریکاتور

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

Sardar Kestay

پریکانه؟

پرسیارین فن هژماری:

- (۱) روزا جیهانی یا زاروکان ب روز و ههیف بنفیسه؟
- (۲) نافی سی بیزه‌رین به‌رنامی زاروکان یین تیله‌فریونا کوردستان - که‌نالی ده‌وک بنفیسه؟

به‌رسقا پرسیارین هژمارا بفروی:

به‌رسقا پرسیارا نیکی:

۱۹۹۸/۴/۲۲

به‌رسقا پرسیارا دووی:

کوردستان

پشتی گلهک زاروکان به‌رسقا پرسیارین مه داین و به‌رسقین دروست هاتینه هه‌لبزارتن، و پشتی پشکن، خه‌لات بُو قان زاروکان ده‌رکه‌فتنه:

(۱) بیزی عه‌مهر

(۲) بیلان عزه‌ت

(۳) زانیار سالح حمه‌سن

ئەم پیرۆزباھیا قان هەفلان دکەین و ھیقیه پشتی ده‌رکەفتنا کۆڤاری، سەردانا باره‌گاین کۆڤارا سقوره یین نوی ل [اتاخن رەزا، جادا شەھیدین نیکی شواتن - به‌رامبەر پیشانگە‌ها گەلا فیز یا جوانکاریا بویکا] بکەن دا خه‌لاتین خۇ وەربگرن.

تىپىنى:

داخوازى ژ وان زاروکان دکەین یین پشکدارین د کۆڤارا سقوره دا دکمن، هەر باھته‌کن بھېنېرن نافن خۇ یین سېقۇلى ل سەر بىنچىسەن و دگەل دا وىنەيەكى ۋەزىكەن.. ب تايىبەت دەمىن ھوين پشکدارین د به‌ريکانى دا دکمن دا ژ مافن خۇ بىن بەھر نەبن.. دگەل سوپاسىيان.

رہنمک بکہ

د و قوتابیین سہ رکھ فتیین نیکن

هەرێمی کوردستان			
لەنگان	سەھافەت	کەلتاری سال	تەپیغی
پەزروورەتی فەسلامی	ئەمەنچەن تەنبوویەنگەن	ئەمەنچەن تەنبوویەنگەن	پەزروورەتی فەسلامی
زەنانەی کۆرەنی	ئەمەنچەن خوشبەندی	ئەمەنچەن خوشبەندی	زەنانەی کۆرەنی
زەنانەی بەلەزیزی	پەزروورەتی - ج	پەزروورەتی - ج	زەنانەی بەلەزیزی
پەزروورەتی مەنەنەنگەن	پەزروورەتی - ج	پەزروورەتی - ج	پەزروورەتی مەنەنەنگەن
زەنانەی کەنگەن	پەزروورەتی فەتوەنی	پەزروورەتی فەتوەنی	زەنانەی کەنگەن
پەزروورەتی وەزیزی	پەزروورەتی - ج	پەزروورەتی - ج	پەزروورەتی وەزیزی
پەزروورەتی مەنەنەنگەن	پەزروورەتی - ج	پەزروورەتی - ج	پەزروورەتی مەنەنەنگەن
لەنگانی پەزروورەتی			

پیروزه

Pelatînk

Berhevkirin: Fehîma Îbrahîm

Bo cara ekê binemala pelatînka berî pencî milyon salan diyar bûyne, belge jî hebûna hindek bermayîkên wan yên berîn li ser kevrêñ kevin hatine dîtin. Sal bo sale jî zana hindek corêñ nû askira dikan.

Pelatînkê dil nîne, xwîn di leşê wê de bi hindek boriyêñ zirav ji layekî bo layê dî dihêne veguhastin, bi lez dilerzit, her lerzînek dihête hijmartin êk ji lêdanêñ dilî. Xwîn bi semtekê bi tinê dihête veguhastin ne bo du semta wekî di dilê mirovan de.

Toreka dî ji borîyan bi karê her du sîhan radibin, ku ba di hindek kunêñ bicûk li her du teniştên wê re dihêt û dicit, dibêjnê kunêen henasekirinê, ew gelek ji mirovan bi leztir henasê dikit.

Tiştê seyr di pêkhata pelatînkê de ewe, ku mejî nîne, li şûnê hebûna demaran heta binê leşê wê didirêjin(berovajî demarêñ mirovane), ku demar zalbûnê li ser .livînêñ wê dike

پەکوچىن سەقۇرە

رەند دەۋار

شەنگ شىروان

دانا دەليل رەمەزان

دنىا دەليل رەمەزان

ھەزى ئىسماعىل

ئەممەد حەقى ئىسماعىل

نورا نزار عبد العزيز

عبد العزيز نزار عبد العزيز

حەسەن ھەفّال سيدو

يۈسف سەرھان

مەرود سەباھ مە حمود

ئايە سەباھ مە حمود

زاۋا كەنغان

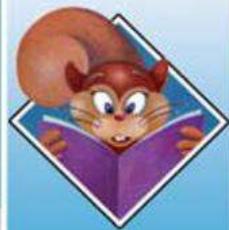
زىن يۈسف خالد

نېچىر شەريف

سیدرە سالح مە حمود

Hijmar 83
Gulan
2006

Sivore

پر بیز

و نازدار

